

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön vastine asiassa HE 111/2025 vp

Tuija Metsävainio
Neuvotteleva virkamies
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
24.10.2025

Apteekkiverolain muutokset

Apteekkiveron peruste

Hallituksen esitys: Veron perusteena on lääkemyynnin voittomarginaali (lääkemyynnin myyntikate)

Lausunnot

- Lääketeollisuus ry ja KKV kannattivat.
- VM toi esiin positiivisia puolia
- SAL huomioi paremmin apteekkien todellisen kannattavuuden, harhaanjohtava termi
- Fimea: Tervetullut, mutta liittyy riskejä mm. apteekkipalveluiden saavutettavuuden osalta.

STM:n kanta lausuntoihin

- Apteekkiveron veron perusteen tulee olla hallituksen esityksen mukainen. Ehdotusta ei ole syytä muuttaa.
- Taustalla toimialan laaja kannatus
- Lääkemyynnin voittomarginaali on verolainsäädännön termi, avattu HE:ssä.
- Apteekkipalveluiden saatavuus ei vaarantuisi, 24 uutta laskennallisesti tappiollista apteekkia
- Pääasiassa eivät alueensa ainoita apteekkeja (poikkeuksena 3)
- Laskennallinen tappiollisuus ei tarkoita toimintakyvyttömyyttä.

Apteekkiverolain muutokset

Progressiivinen vai tasaverojärjestelmä?

Hallituksen esitys: Progressiivinen apteekkiveroasteikko

Lausunnonantajien näkemykset eriävät:

- Itä-Suomen yliopiston apteekki ja YA: tasaveromalli
- Kaupan liitto vastustaa progressiivista
- Lääketeollisuus ry kannattaa progressiivista.
- SAL pitää progressiivista mallia välttämättömänä.
- VM toi esiin veromallien vertailun hallituksen esityksen valmistelun aikana.
- Fimean mukaan vaikutusten kohdentaminen isoimpiin ja menestyvimpiin vaikeaa, ellei mahdotonta.

STM:n kanta

- Tulee olla hallituksen esityksen mukaisesti progressiivinen apteekkivero.
- Hallituksen esityksen valmistelussa tehtiin vertailu, jonka perusteella progressiivinen veromalli valittiin.

Apteekkiverolain muutokset

Progressiivinen vai tasaverojärjestelmä?

Lausunnot

- YA: Progressiivinen vero vääristäisi kilpailua, syrjisi YA:ta, EU-oikeuden vastainen ja se olisi tällä perusteella muutettava.
- Itä-Suomen yliopiston apteekki katsoo, että progressiivinen apteekkivero olisi valtiontukisääntelyn vastainen ja johtaisi kilpailullisesti heikompaan asemaan suhteessa apteekkeihin, joilla progressio pienempi. Viitattu virheellisesti EUT-ratkaisuun asiassa C-323/18.
- SAL katsoo, että YA:lla on laissa määritelty erityisasema ja kilpailuetu ja YA hyötyy hallituksen esityksestä monella tavalla.

STM:n kanta

- Väitteet eivät ole perusteltuja.
- Progressiivista veromallia puoltavat lukuiset seikat.
- Mahdollista saavuttaa fiskaalinen tavoite siten, että maksukyky tulee huomioiduksi.
- Kiistämme väitteet apteekkiveroehdotuksen valtiontukisääntelyn vastaisuudesta. Asiaa arvioitu Hallituksen esityksessä.
- Väite virheellisestä viittauksesta ei perusteltu. Progressiolle kattavat perusteet esityksessä. Viittaus tehty osana valtiontukiarviointia.

Apteekkiverolain muutokset

Ehdotus apteekkiveron poistamisesta

- YA ehdotti apteekkiveron poistamista ja lääkemyynnin myyntikatteen laskemista 200 M €:lla.
- STM:n kanta: Ehdotus ei ole mahdollinen tämän HE:n aikataulussa, koska kyseessä on suuri rakenteellinen muutos.

Ehdotus apteekkiveromallin hylkäämiseksi

- YA:n ja Itä-Suomen yliopiston apteekin mukaan progressio johtaisi tappiollisuuteen tai kasvattaisi lääkemyynnin liiketappiota.
- Itä-Suomen yliopiston apteekki: Apteekilla ei mahdollisuuksia vaikuttaa lääkemyynnin kannattavuuteen ja ehdotukset konfiskatorisia ja omaisuudensuojan vastaisia. Veromallia ei tulisi hyväksyä.
- STM:n kanta: Näkemykset eivät ole perusteltuja. Ehdotukset tulee hyväksyä hallituksen esityksen mukaisina. Esitys laadittu hallitusohjelman reunaehtojen nojalla. Ehdotukset hyväksyttävissä omaisuudensuojan kannalta. Apteekin on mahdollista olosuhteiden puitteissa sopeuttaa toimintaansa. Esityksessä mahdollistettu apteekin nopeampi poistuminen markkinalta. Väite konfiskatorisuudesta ei perusteltu, ehdotukset oikeasuhteisia.

Apteekkiverolain muutokset

Ehdotukset apteekkiverotuksen veroprosentteihin ja vähennyksiin

- YA ehdotti myös, että asetettaisiin progressiiviselle apteekkiverolle 37 %:n maksimiveroaste.
- SAL ehdotti, että veroasteikon ns. nollaraja tulisi nostaa 250 000 euroon, veroasteikkoon tulisi lisätä uusia veroluokkia ja luokkarajoja ja veroprosentteja tulisi muuttaa, sivuapteekkivähennystä tulisi korottaa ja vähennys tulisi rajata koskemaan voimassa olevan lain mukaisia sivuapteekkeja tai korkeintaan kolmea sivuapteekkia pääapteekkia kohden.
- STM:n kanta: Apteekkiveron kokonaisuus on syytä säilyttää hallituksen esityksessä ehdotetun mukaisena. Lausunnoissa ehdotettuja muutoksia ei ole syytä tehdä. Esityksen reunaehtoina on 30 M € vuotuinen säästä julkiseen talouteen ja valtion verotulokertymän ylläpito keskimäärin nykyisellä tasolla. Lisäksi huomioitu yksinkertaisuus ja maksukyky ja erillissäätely.

Apteekkiverolain muutokset

Ehdotus inflaatiokorjauksesta ja indeksitarkastuksesta

- SAL ehdottaa veroluokkarajojen suunnittelussa inflaatiokorjausta ja vuotuista indeksitarkastusta.
- STM:n kanta: Ehdotus ei ole perusteltu. Hallituksen esityksessä apteekkiverotusta ehdotetaan uudistettavan tavalla, joka huomioi verovelvollisten maksukyvyn. Ehdotus ei ole tarkoituksenmukainen. Verotuksen tarkistus tulisi olla osa laajempaa palvelun seurannan ja arvioinnin mallia. Apteekkitalouden uudistusta on syytä jatkaa.

Ehdotus apteekkarin vaihdostilanteisiin

- SAL ehdottaa, että apteekkarin pitäessä vaihdostilanteissa kahta apteekkia, tämän verotusta kevennettäisiin joko apteekkilupakohtaisella verotuksella tai 28 000 euron vähennyksellä.
- STM:n kanta: Ehdotetut muutokset eivät ole perusteltuja. Verovelvolliskohtainen laskennan periaate on myös nykyverossa, eikä siihen ole katsottu olevan tarvetta tehdä muutoksia. Väestön palvelujen pitkäjänteisen kehittämisen näkökulmasta apteekkarin pysyvyys ja halu kehittää alueen palvelujen yhdessä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa on keskeistä. Ei tarvetta tehdä muutosta.

Apteekkiverolain muutokset

Ehdotus hankintamenon laskemisesta

- SAL ehdottaa, että hankintamenossa tulisi käyttää ensisijaisesti lääkkeen ostohintana sen päivän hintaa, jolloin lääke myydään apteekista.
- STM:n kanta: Emme pidä ehdotusta perusteltuna. Apteekkiverolain 5 § on syytä säilyttää hallituksen esityksen mukaisena. Apteekin ostopäivän mukaisen hinnan käyttäminen huomioi apteekkiverossa myös lääkkeiden hintavaihtelut ja olisi yhtenevä menettely kirjanpidon lähtökohtaisena periaatteena käytetyn ns. FIFO-periaatteen kanssa.

Ehdotus hävikin huomioimisesta

- SAL: Apteekkiveron perusteen laskennassa tulisi huomioda hävikki ja hankintameno tulisi määritellä Verohallinnon ohjeessa.
- Verohallinto: laskennassa haasteita hävikin huomioimisessa.
- VM: Veron peruste pohjautuu verovelvollisen kirjanpidosta löydettävissä oleviin lukuihin.
- STM:n kanta: Emme pidä ehdotuksia perusteltuina. Velvollisuus apteekkiveron suorittamiseen muodostuisi lääkkeen myynnin perusteella eikä apteekkiveroa sisälly vaihto-omaisuuteen, kuten varaston arvoon. STM arvioi, että FIFO-periaatteen noudattaminen ehkäisee kuvattujen ongelmien muodostumista. Apteekkiverotuksen erityispiirteiden vuoksi erityiset huomiot kirjanpidon järjestämisessä olisivat perusteltuja. Välittömästi myydyn lääkkeen hankintameno tulee määritellä lailla.

Muita lausunnoissa mainittuja seikkoja apteekkiverotuksesta

Apteekkiveron tavoite

- SAL on katsonut, että apteekkiveron ensisijainen tavoite olisi tasata apteekkien välisiä tuloeroja, ei kerätä valtiolle tuloja.
- STM:n kanta: SAL:n näkemys ei ole perusteltu. Apteekkiverolla on fiskaalinen tavoite, huomioidaan kuitenkin eri kokoisten apteekkien maksukyky.

Vapaan kaupan tuotteiden myynnistä

- KKV on kiinnittää huomioita siihen, että apteekkien runsaan vapaan kaupan tuotteiden myynnin vuoksi, myyntikatepohjainen apteekkiverotus ei tasaa riittävästi apteekkien välisiä tuloeroja.
- STM:n kanta: Hallituksen esityksessä ei käsitellä vapaan kaupan tuotteiden myyntiä tarkemmin. Niiden poisto apteekkiverosta sai kannatusta. Kun vero ei kohdistu näihin tuotteisiin, sillä ei voida vaikuttaa niihin. Apteekkitoiminnan määrittely on apteekkiuudistuksen seuraavan vaiheen kohteena.
- KKV esittää, että hallituksen esityksessä olisi todettu, että erillisyyhtiön perustaminen liittyy apteekkiverotuksen pienentämiseen. Verohallinto katsoo, että kannustin pienentyy.
- STM:n kanta: Hallituksen esityksessä todettu, etteivät ehdotukset poistaisi muodostuvaa verokannustinta kokonaan, koska sillä on myös tuloverotuksellisia perusteita.
-

Muita lausunnoissa mainittuja seikkoja apteekkiverotuksesta

- **Apteekkiverotuksen yksinkertaistaminen**
- Verohallinto ja KKV näkivät apteekkiverotuksen yksinkertaistamisen hyvänä asiana.
- STM:n kanta: Apteekkiverotuksen yksinkertaistaminen on yksi uudistuksen tavoitteista. Lainsäädäntöuudistuksista seuraa lain toimeenpanoon kuuluvia viranomaistoimia.

Sivuapteekkivähennys ja erillinen tukimalli

- KKV katsoo, että sivuapteekkivähennystä muutettaessa olisi tullut arvioida sen tarvetta ja suuruutta tarkemmin sekä suhdetta muihin Pohjoismaisiin apteekkien tukimuotoihin.
- Kaupan liitto on lausunut, että yhteiskunnan tuki tulisi kohdistaa vain syrjäseuduille.
- STM:n kanta: Emme pidä väitteitä perusteltuna. Sivuapteekkivähennystä on arvioitu hallituksen esityksessä yksityiskohtaisesti, kuten myös erillisen tukielementin mahdollisuutta. Erilliselle tukielementille ei tunnistettu välitöntä tarvetta, sen valmistelu ei ollut mahdollista esityksen aikataulussa eikä valmistelussa ollut käytettävissä siihen tarvittavaa tietopohjaa.

Reseptilääkkeiden taksaleikkaus

Hallituksen esitys: Reseptilääkkeiden lääketaksa leikattaisiin tasaisesti kaikissa lääkkeiden yhtenäiseen tukkuhintaan perustuvissa taksaluokissa.

Lausunnot

- Lääketeollisuus ry kannattaa
- VM: Muutokset vastaavat hallitusohjelmaa
- SAL: Säästötavoite ylimitoitettu ja heikentää apteekkien toimintaedellytyksiä
- Kaupan liitto: kannattaa, mutta malli tehoton.
- SAL ehdotti, että lääketaksa-asetuksen tulisi jatkossakin mahdollistaa hyvitysten ja etujen antaminen lääkeostoista apteekeissa.

STM:n kanta lausuntoihin

- Reseptilääkkeiden taksaleikkausta ei ole syytä SAL:n lausunnon perusteella muuttaa.
- Mitoitettu hallitusohjelmassa asetetun tavoitteen mukaiseksi.
- Apteekeille aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia on arvioitu kattavasti HE:ssä
- Rajatun itsehoitolääkevalikoiman myynnin laajentaminen parantaa apteekkien taloudellista asemaa.
- Emme hyväksy Kaupan liiton väitettä tehottomuudesta. Esitys toteuttaa hallitusohjelman tavoitteita.
- SAL:n ehdotus hyvityksestä ei ole perusteltu. Säännös tulisi säilyttää hallituksen esityksen mukaisessa muodossaan. Yhtenevä lääketaksa-asetuksen kanssa ja muutos johtaisi eriarvoisuuteen.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman myynti apteekkien ulkopuolella

Rajattu Valikoima

- Lääketeollisuus kannattaa, KKV ja Kaupan liitto pitävät valikoimaa liian suppeana. Kaupan liitto esittää laajemman valikoiman vapauttamista.
- STM:n kanta: Emme pidä KKV:n ja Kaupan liiton näkemystä eikä ehdotusta perusteltuna. Taustalla työryhmävalmistelu. Ehdotus on toteutettu lääke- ja lääkitysturvallisuus huomioiden.

Valikoiman hinnoittelu

- SAL:n mukaan tukkuhinta-alennukset tulisi mahdollistaa kaikkien itsehoitolääkkeiden osalta.
- Lääketeollisuus ry:n ja Kaupan liiton mukaan kuluttajahintojen lasku ja kuluttajien hyöty jäisi vähäiseksi.
- STM:n kanta: Emme pidä SAL:n ehdotusta perusteltuna. Kuluttajien saaman hyödyn osalta esitystä valmisteltaessa on arvioitu, että ensi vaiheessa olisi tarkoituksenmukaista edetä vaiheittain ja seurata tukkuhinta-alennusten vaikutuksia lääkkeiden hintoihin. Kuluttajien hyöty huomioitu myös voimaantuloajankohdassa vuoden 2026 alusta.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman myynti apteekkien ulkopuolella

Rajatun valikoiman poisto apteekkiveron piiristä

- Lääketeollisuus ry kannattaa ehdotusta.
- SAL nostaa esiin ehdotuksen vaikutukset apteekkiverotulokertymään.
- Kaupan liitto ja KKV ovat katsoneet, että itsehoitolääkkeitä koskevien muutosten, ml. apteekkiverotuksen muutos, tulisi tulla kaikilta osin voimaan vasta vuoden 2027 alusta tai samanaikaisesti apteekkien ulkopuolisen myynnin alkamisen kanssa.
- STM:n kanta: STM ei pidä verotusta koskevia kriittisiä näkemyksiä tai ehdotusta voimaantuloajankohdan muuttamisesta perusteltuna. Verokohtelun tasapuolisuus edellyttää koko valikoiman vapauttamista. Apteekkitalous on kokonaisuus ja sen vuoksi on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että lääketaksaa ja veroja koskevat muutokset tulevat voimaan samanaikaisesti. Tämä myös hieman tasoittaa apteekeille aiheutuvia vaikutuksia. Itsehoitolääkkeitä koskevien muiden lakimuutosten toimeenpano edellyttää viranomaisen valmistelua, minkä vuoksi toimeenpano on mahdollista vasta hallituksen esityksen ehdotuksen mukaisessa aikataulussa.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman myynti apteekkien ulkopuolella

Itsehoitolääkkeiden etämyynti mahdollista vain apteekeissa

- KKV ja Kaupan liitto pitäneet ongelmallisena.
- STM:n kanta: Hallituksen esitystä ei ole perusteltua näiltä osin muuttaa. Tietosuoja-valtuutetun toimisto kiinnitti lausuntokierroksella asiaan huomiota. Myös Fimea piti lausuntokierroksella etämyyntiä koskevaa sääntelyä ongelmallisena. Apteekkisääntelyä ollaan uudistamassa kuluvalle hallituskaudelle, ml. verkkoapteekkitoiminta. Lääkkeiden etämyyntiä on tarkoituksenmukaista arvioida kokonaisuutena tuossa yhteydessä, jotta toimijoille voidaan asettaa yhtenäiset vaatimukset.

Itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupa ja vertikaalinen integraatio

- Lääketeollisuus ry kannattaa toimipistekohtaista lupaa, tukku- ja vähittäisjakelu pidettävä toisistaan riippumattomina.
- SAL on vaatii vertikaalisen integraation kieltämistä.
- Kaupan liitto on katsonut vertikaalisen integraation mahdollistavan tehokkaan lääkkeiden hankinnan.
- STM:n kanta: Hallituksen esityksen mukaan vertikaalista integraatiota ei ole tarkoituksenmukaista sallia. Tämä huomioitu lupaedellytyksissä. Vertikaalisen integraation voidaan katsoa liittyvän myös tilanteeseen, jossa yritykset saman omistajan määräysvallassa. Tältä osin kysymystä on tarkasteltava kokonaisuutena kaiken lääkkeiden vähittäismyyntin osalta apteekkisääntelyn uudistuksen seuraavassa vaiheessa.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman myynti apteekkien ulkopuolella

Myyntikanavan laajennus

- Lääketeollisuus kannattaa hallituksen esityksen mukaista ehdotusta, koska yritys vastaa jatkossakin mm. lääkkeeseensä liittyvistä lääketurvallisuus- ja tuotelaatuasioista.
- Kaupan liitto katsoo, että esitys jättäisi itsehoitolääkeuudistuksen tosiasiallisen toteutumisen lääkeyhtiöiden hyväntahtoisuuden varaan.
- STM:n kanta: Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa. Hallituksen esityksen ratkaisu on perusteltu, koska myyntiluvanhaltijan vastuu ja riskinhallinta säilyisivät ennallaan ja valmistekohtainen turvallisuusarviointi olisi mahdollista. Lisäksi itsehoitolääkkeiden laajemmasta apteekkien ulkopuolisesta myynnistä ei ole Suomessa aiempaa kokemusta ja etukäteen ei voida ennakoida, miten markkinat reagoivat muuttuneeseen tilanteeseen.

Muut lausunnonantajien ehdotukset ja seikat

- SAL ehdottaa, että apteekkarin oikeus luopua kannattamattomasta apteekista olisi voimassa pysyvästi.
- STM:n kanta: Emme pidä SAL:n ehdotusta perusteltuna. Hallituksen esitystä ei tule tältä osin muuttaa. Hallituksen esityksen tarkoituksena ei ole, että lääkelain 53 a § muodostuisi pysyväksi lainsäädännöksi. Pääsääntöisesti noudatettava lääkelain 46 §:ää, joka turvaa maan laajuisen apteekkiverkon säilyttämistä. Pykälän säilyttämistä puoltaa myös lääkkeiden saatavuuden turvaaminen. Ehdotettu pykälä on sidoksissa hallituksen esityksessä ehdotettuihin muutoksiin, niiden välinen sidos ja ajallinen yhteys katoaisi, jos muutos olisi pysyvä.
- SAL ehdottaa, että Fimealle tulisi antaa oikeus muuttaa oikeutena oleva sivuapteekki apteekkiluvan ehtona olevaksi sivuapteekiksi sekä liittää se jo myönnettyyn apteekkilupaan normaalin hakumenettelyn kautta.
- STM:n kanta: Emme pidä ehdotusta perusteltuna. Hallituksen esityksessä ei käsitellä Fimea toimivaltuuksia Muutoksen tekeminen edellyttäisi apteekkien asianosaisaseman tarkempaa arviointia ja sidosryhmien laajempaa kuulemista. Asiaa ei arvioida tämän hallituksen esityksen yhteydessä.
- Fimea ja KKV pitäneet seurantaan tärkeänä.
- STM:n kanta: Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla on yhteisvaikutuksia valtion ja apteekkien talouteen. Lakimuutosten vaikutuksia esimerkiksi maan kattavaan apteekkiverkkoon olisi hyvä seurata tulevaisuudessa.

Kiitos.

Sosiaali- ja
terveysministeriö